

Egri Újság, 1990. 04. 06.

A FERTÁLYMESTERSÉGRŐL

Az Egri Újság II. évf. 3. számában van egy cikk a Világkiállítás kapcsolatban, aminek nagyon megörültem főleg azért, mert megemlíti a „fertálymesterséget”. Bródy Sándor apja is fertálymester volt és amikor teljes díszben lejött a Gimnázium utcából a Fő utcára, egész tömeg vette körül. Gyönyörű látvány volt a fertálymesterei öltözetében, bokáig érő százcímű fekete posztó korgallérban, melynek alja mintegy 6 méter kerületű volt, elülső részén piros selyembélés, fekete bársonygallérral és hatalmas nagy ezüstsatokkal. Nagy tekintélyt kölcsönözött neki, de legfontosabb volt a bot, amelyre rávésték a nevüket és szalagot kötöttek rá.

A napokban találkoztam egyik velem érettségiző barátnőmmel (69 év után) Godáiné Papp Magdával kinek férje is volt fertálymester. Sokat mesélt nekem erről a megtiszteltetésről: hiszen csak tiszteletben álló bizalmi embert választottak meg egy évre. (Az eljövendő időkre törvényhozóinknak is a figyelmébe ajánlom.) Az elnevezés még a latin decuriából származik, aztán németre fordítva, „vierteleknek”. A fertályok felügyeletét biztosítot-

ták, bírói hatáskörrel is, s erre esküt is tettek. Akkori nyelven „hitet”. A választás előtti megbeszélést „suttogó”-nak nevezték, és nagy vacsora ún. „trakta” volt, amire a barátnőm szerint — ráment néha egy tanító jó pár havi fizetése is. Itt már akkor érvényesült a demokrácia, megelőzve korát. A társadalmi osztályok közti rideg választófalakat ledöntve a férfiak „barátom-uram”, a feleségek pedig „barátnőm-asszonyom” szólították egymást. Így történhetett meg, hogy a korabeli főispánné a piacon „barátnőm-asszonyom” kérek egy kiló almát stb. mondotta, volt. Egyszóval nagyon jó ötletnek tartanám a „fertálymesterek” szerepeltetését a Világkiállításon.

A barátnőm néhány konyhai recepttel is szolgált, talán érdekes lehet.

1939. nov. 17. „Pálinkás reggeli:” pogácsa, sós sütemények. Nov. 22. „Suttogó” kolozsvári káposzta, paprikás csirke, sós és édes sütemények. 1939. dec. 30. „Letéti vacsora” Vadas pecsenye makarónival, fánk, csirke, kacska, libasültek, saláták, kompótok, aprólékos kacsakörítés, torták, gyümölcs, sajt... no azért ez

egy volt egy évben. Voltak is később számosan, akik nem vállalták ezt a tisztséget. Kötelességüket 10 pontban foglalták össze. És háztulajdonosnak is kellett lennie, hiszen bizalmi állás volt és erkölcsi és anyagi biztonságot is követeltek.

Érdekes, hogy a még élő egriek, korra és nemre való különbözős ellenére mennyire barátságban és bizalommal vannak együtt most is. Ezzel a barátnőmmel mindig az osztály titkos nyelvén köszöntjük egymást: „Vale! MORTIC TRACSAFIK!”, — ez ugyanis visszafordítva, Vale — Isten hozzád — „Kifacsart citrom”. Magyarán: volt egy tanárnőnk, Mater Jankovics, — igen szerettük, franciául tanított, nagyon finom és előkelő volt — de teljesen sárga volt, olyan mint egy kifacsart citrom. Gondolom ilyen tréfákat ma is csinálnak a mi diákjaink, — akikben roppant bízom: a FIDESZRE is fogok szavazni.

Barátnőm Bródy Sándor. Az ő fertálymesterekről: címszóval, Egri Újság 1990. 04. 06. Címerekkel és fotókkal.

Setét Anna egykori lapelődünk, az Egri Újság főszerkesztőjének Setét Sándornak Budapesten élő lánya. Az ő visszaemlékezéseit közli rendszeresen a „Setét-sarok”